

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33709
Nom	Teoria de l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1307 - Grau de Pedagogia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1307 - Grau de Pedagogia	40 -	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
GARGALLO LOPEZ, BERNARDO	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

Resumen descriptivo de la asignatura

Com disciplina acadèmica, la Teoria de l'Educació conforma una matèria de formació bàsica del currículum d'Educació Social i de Pedagogia, i un dels focus formatius d'especial rellevància per al perfil professional. La seva ubicació curricular en primer curs és una variable que influïx en la presa de decisions sobre l'elecció i el tractament del seu contingut disciplinar a efectes docents. Es tracta d'una Teoria de l'Educació científica i tecnològica alhora que humanista, que pretén proporcionar als alumnes els coneixements, habilitats i actituds/valors necessaris per a la seva formació com Educadors Socials/Pedagogs. La Teoria de l'Educació té com objecte l'estudi del procés educatiu en termes globals, amb la pretensió de proporcionar a l'estudiant una visió general, comprensiva i integradora del mateix. Això permetrà que en altres disciplines del títol es pugui focalitzar l'atenció tant en elements d'aquest procés com en objectes específics del mateix, sense perdre la perspectiva general. Com disciplina de formació inicial dels estudis de grau, la Teoria de l'Educació proporciona un cos de coneixement sobre l'objecte d'estudi de la Pedagogia. Per això s'afronta en la mateixa l'anàlisi del que és l'educació, de les seves dimensions i tipologies. S'ocupa, també, la Teoria de l'Educació de precisar les condicions del saber

científic de l'educació, el seu estatut epistemològic i la ubicació en el camp de les Ciències de l'Educació de les diverses disciplines que s'ocupen de l'estudi del fenomen educatiu. Estudia, també, aquesta disciplina el subjecte de l'educació i els elements i agents que intervenen en el procés educatiu. S'ocupa, així mateix, la Teoria de l'Educació del procés educatiu general, com s'ha dit abans, i d'analitzar els subprocesos que ho integren per a adquirir aquesta visió comprensiva i integradora que necessita l'educador social i el pedagog per a la seva formació i actuació professional.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1307 - Grau de Pedagogia

- Que els estudiants siguen capaços d'analitzar i sintetitzar.
- Que els estudiants adquirisquen la capacitat d'organització i planificació.
- Que els estudiants siguen capaços de comunicar-se de manera professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Que els estudiants siguen capaços d'utilitzar les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional.
- Que els estudiants adquirisquen la capacitat de resoldre problemes i prendre decisions.
- Que els estudiants tinguen la capacitat de treballar en equips multi i interdisciplinaris.
- Que els estudiants adquirisquen la capacitat per a integrar-se i comunicar-se amb experts d'altres àrees i en distints contextos.
- Que els estudiants reconeguen i respecten a la diversitat i fomenten la interculturalitat.
- Que els estudiants adquirisquen el compromís ètic actiu amb els drets humans i amb la sostenibilitat.
- Que els estudiants tinguen iniciativa i esperit emprenedor.
- Que els estudiants siguen capaços de reconèixer i valorar els processos afectius.
- Que els estudiants compreguen els referents teòrics que constitueixen al ser humà com a protagonista de l'educació.
- Que els estudiants siguen capaços de dissenyar plans, programes, projectes accions i recursos educatius en diferents contextos.

- Que els estudiants siguen capaços de supervisar i avaluar plans, programes, projectes i centres.
- Que els estudiants sàpien elaborar i interpretar informes tècnics, d'investigació i d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius.
- Que els estudiants siguen capaços de realitzar estudis prospectius i avaluatius sobre característiques, necessitats i demandes educatives.
- Que els estudiants coneguen els principis i fonaments de l'atenció a la diversitat en educació i desenrotllen i coordinen intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats educatives especials, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat, religió i discapacitat.
- Que els estudiants siguen capaços de conèixer i comprendre els Sistemes Educatius i formatius actuals en el context internacional.
- Que els estudiants siguen capaços de conèixer i interpretar els processos històrics dels sistemes, institucions i organitzacions d'educació i formació.
- Que els estudiants coneguen i analitzen les polítiques educatives, el seu desenrotllament legislatiu i la seua incidència en les reformes educatives.
- Que els estudiants siguen capaços de facilitar i gestionar la cooperació en els processos educatius i professionals.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1) A partir de diverses fonts d'informació, comprèn, explica i descriu amb precisió el fenomen educatiu i la seva xarxa conceptual, i les qüestions referides a l'subjecte de l'educació, als agents i les agències educatives així com a les dimensions de l'educació, sent capaç d'establir relacions pertinents entre els conceptes.
- 2) Interioritza una visió comprensiva i integradora de l'procés educatiu i dels seus diversos components i és capaç de descriure'ls i relacionar-los adequadament.
- 3) Justifica la científicitat de la Pedagogia i situa adequadament la Teoria de l'Educació en el context de la Pedagogia i de les Ciències de l'Educació.
- 4) A partir de la base conceptual assimilada, desenvolupa eficaçment un treball d'iniciació a la investigació que inclou recollida d'informació, capacitat d'anàlisi i de síntesi i reflexió crítica. Utilitza per a això treball cooperatiu, les claus de qualitat del qual integra en la seva elaboració. Cada grup elabora un informe de la investigació realitzada que exposa oralment davant la classe sent capaç d'argumentar i respondre a preguntes i objeccions plantejades.
- 5) Millora les pròpies estratègies d'aprenentatge, posant especial èmfasi en l'aprenentatge autònom, significatiu i autoregulat.
- 6) Mostra un compromís ètic amb el propi procés d'aprenentatge i amb la millora del seu entorn social.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS**1. Fonaments de l'educació.**

Conceptualització de l'educació: concepte, àmbits, dimensions.

L'educació i l'aprenentatge al llarg de la vida

Educació per al desenvolupament humà sostenible

Subjecte, agents i agències educatives

2. El saber de l'educació

Les Ciències de l'Educació

Enfocaments epistemològics

3. L'educació com procés: enfocaments teòric-metodològics

El procés educatiu. Un model teòric

L'enfocament de la pedagogia crítica

L'enfocament tecnològic

4. L'acció educativa i l'aprenentatge

Teories de l'aprenentatge

Continguts i facilitadores de l'acció educativa

Processos estratègics i metacognitius

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	18,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	8,00	0
Preparació de classes de teoria	15,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	4,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Metodología docente

En funció dels objectius d'aprenentatge s'utilitzaran diversos mètodes que es concretaran en les diferents activitats (classes teòriques, pràctiques, tutorias, seminaris): metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, activitats pràctiques i d'aplicació individuals i grupals. En les classes teòriques s'utilitzarà una metodologia expositiva i participativa amb l'aplicació de tècniques de dinàmica de grups. El desenvolupament de les classes pràctiques estarà pautado en una guia que es posarà a la disposició dels alumnes. Oportunament s'anunciaran els terminis de realització i presentació dels informes de pràctiques. Al llarg del curs, l'alumne anirà recopilant una sèrie de documents i realitzant una sèrie de lectures i activitats per a la preparació i l'estudi de l'assignatura; aquests documents, lectures i activitats s'haurien d'especificar i relacionar en una "carpeta didàctica o portafolio" que cada alumne lliurarà al professor, seguint l'esquema de treball que s'especifica en aquesta Guia, en les dates que oportunament es notifiquin Treball en Grup. Els alumnes realitzaran durant el curs un treball en equip sobre temes proposats pel professor/a, sota el seu tutoria i orientació. El treball s'exposarà en classe amb una presentació de Power Point, i es lliurarà una còpia escrita al professor/a.

AVALUACIÓ

L'avaluació es realitzarà amb els següents procediments:

A) Primera convocatòria

- 1) **Prova final escrita.** Es realitzarà un examen escrit al final del curs. Aquest examen constarà de qüestions referides al programa de l'assignatura (continguts teòrics i pràctics explicats pel professorat i lectures realitzades per l'alumne/a en relació amb els temes). El valor de la prova serà un **40 %** de la qualificació final.
- 2) **Portafolis.** Els alumnes lliuraran en les dates establertes un portafolis el valor del qual serà el **60%** de la qualificació final, que inclourà els següents elements:
 - 2.1.) Les activitats elaborades en relació amb la teoria (**20%** de la qualificació)
 - 2.2.) Els informes de les pràctiques (**20%** de la qualificació)
 - 2.3.) El treball en grup (**20%** de la qualificació)

Totes les activitats del Portafolis són no recuperables

Per a superar l'assignatura l'alumne/a haurà d'aprovar cadascun dels quatre apartats (1, 2.1, 2.2 i 2.3)

B) Segona convocatòria

Els alumnes que han assistit a classe i realitzat les corresponents activitats tindran el mateix sistema d'avaluació establert per a la primera convocatòria.

Els alumnes que no han realitzat les activitats del portafolis tindran una **Prova final escrita**. Aquesta prova serà un examen, que constarà de qüestions referides al programa de l'assignatura (continguts teòrics i pràctics explicats pel professorat i lectures i activitats realitzades per l'alumne / a en relació amb els temes). El valor de la prova serà un **60%** de la qualificació final.

S'atendrà l'addenda del curs anterior en cas de ser necessari per la situació sanitària deguda a la pandèmia.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Aznar, P., Gargallo, B., Garfella, P.R. y Cánovas, P. (2010). La educación en el pensamiento y en la acción. Tirant lo Blanch.
- Bárcena, F. (2020). Maestros y discípulos. Anatomía de una influencia. Madrid: Apeiron Ediciones.
- Belando, M. (Coord.) (2015). La educación repensada. Dinámicas de continuidad y cambio. Pirámide.
- Casares, P., Soriano, A., Gervilla, E., Jiménez, F.J., Lara, T., Ortega, M., Saura, G. y Vera, J.A. (2014). Teoría de la Educación. Pirámide.
- Colom, A.J. y Núñez Cubero, L. (2001). Teoría de la Educación. Síntesis. Referencia
- Colom, A.J. (2002) La (de)construcción del conocimiento pedagógico. Nuevas perspectivas en Teoría de la educación. Paidós.
- Delors, J. (ed) (1998). La educación en el siglo XXI. Cuestiones y perspectivas. UNESCO.
- Esteve, J .M. (2003). La tercera revolución educativa. La educación en la sociedad del conocimiento. Paidós.
- García Aretio, L., Ruiz Corbella, M. y García Blanco, M. (2009). Claves para la educación. Actores, agentes y escenarios en la sociedad actual. Narcea.
- Gargallo, B. (2000). Procedimientos. Estrategias de aprendizaje. Su naturaleza, enseñanza y evaluación. Tirant lo Blanch.
- Gargallo, B. (2002). La teoría de la educación. Objetos, enfoques y contenidos. Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria, 14, 19-46.
- Horcas, V. Sahuquillo, P.Mª. Y Sánchez, F.J. (2008). Conceptos y teorías sobre educación. Tirant lo Blanch.

- Martínez Mut, B. (Ed.) (1994). Acción educativa: variables facilitadoras. Universidad de Valencia. PADE.
- Naval, C. (2008). Teoría de la Educación: un análisis epistemológico. EUNSA (Edic. Universidad de Navarra).
- Núñez, L. y Romero, C. (2003). Pensar la educación. Conceptos y opciones fundamentales. Pirámide.
- Núñez, L. y Romero, C. (2017). (Coords.) Teoría de la Educación. Capacitar para la práctica. Pirámide.
- Ortega, P. (Coord.) (2003) Teoría de la Educación. Ayer y hoy. Pedro Ortega Ruiz.
- Rabazas Romero, T. (Coord.) (2014). El conocimiento teórico de la educación en España. Evolución y consolidación. Síntesis.

Complementàries

- Ausubel, D.P., Novak, J.D. y Hanesian, H. (1990). Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo. Trilla
- Benso, C. y Pereira, C. (2007). Familia y escuela. El reto de educar en el siglo XXI. Fundación Santa María.
- Bruner, J. (1997). La educación puerta de la cultura. Visor.
- Cortina, A., Escámez, J., Pérez, E. (1996). Un mundo de valores. Conselleria deducació. Generalitat Valenciana.
- Elliot, J. (1993). El cambio educativo desde la investigación acción. Morata.
- Gardner, H. (2005). Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Paidós.
- Goleman, D. (1996). Inteligencia emocional. Paidós
- Mora, F. (2013). Neuroeducación. Solo se puede aprender aquello que se ama. Alianza Editorial
- Morin, E. (2001). Los siete saberes necesarios para la educación del futuro. Paidós.
- Melero Martin, J. (2009). Conflictividad escolar y la nueva profesión docente. Ediciones Aljibe.
- Novack, J.D. (1998). Aprendiendo a aprender. Martínez-Roca
- Novo, M. (2009). El desarrollo sostenible. Human
- Pérez Serrano, G. (1990). Investigación-Acción. Aplicaciones al campo social y educativo. Dykinson.
- Piaget, J. (1990). La equilibración de las estructuras cognitivas. Reflexión y normativa pedagógica. Siglo XXI.
- Racionero, S. (2013). Aprendiendo Contigo. Hipatia.
- Ruiz Corbella, M. (2003). Educación moral: aprender a ser, aprender a convivir. Ariel.
- Touriñán López, J.M. (Coor.) (2008) Educación en valores, sociedad civil y desarrollo cívico. Netbiblo.
- Trilla, J. (2005). Hacer Pedagogía hoy, en J. Ruiz Berrio (ed.) Pedagogía y Educación ante el siglo XXI. Graó.
- Vygotsky, L. (1979). El desarrollo de los procesos psicológicos superiores. Crítica.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1.- Continguts

Es mantenen els continguts programats en la guia docent original de l'assignatura.

2.- Volum de Treball i planificació temporal de la docència

Donada la modalitat híbrida de desenvolupament de la docència aprovada per la CCA del grau, amb assistència de l'alumnat una setmana alterna a classe, si és possible la projecció de les classes en streaming, no hi haurà canvis en la dedicació presencial de l'alumnat, participant els alumnes assistents al centre en la dinàmica de classe i els no assistents mitjançant connexió online; si no és possible, s'incrementarà el temps de dedicació dels estudiants al desenvolupament de les activitats no presencials respecte al considerat en la guia docent original. D'aquesta manera, si l'alumnat assistira només al 50% de les classes presencials previstes en la guia original, sense connexió online a les sessions de l'altre 50%, el volum de treball no presencial s'incrementaria en 30 hores respecte al reflectit en aquesta.

3.- Metodologia docent

Si fóra possible la projecció de les classes en streaming, els dos grups d'alumnes portarien una dinàmica alternant: el grup de classe seguiria presencialment la docència de la matèria i el desenvolupament de les activitats proposades pel professor, i el grup sense assistència presencial a classe el seguiria des del seu domicili, fent ús de Blackboard Collaborate o alguna altra eina similar, com a Teams.

Si no fóra possible, els alumnes assistents a classe participarien en les sessions presencials guiats pel seu professor i els no assistents desenvoluparien un treball autònom a distància/online duent a terme les activitats i tasques previstes pel professorat. Cada setmana s'invertiria la dinàmica. En aquest cas, aquestes activitats i tasques es posarien en comú en les classes presencials la setmana següent.

Per al desenvolupament de les tasques online i per a la seua supervisió s'utilitzaran les eines disponibles a l'aula virtual de la Universitat de València i en Blackboard Collaborate o altres eines. Els materials necessaris es pujaran a l'aula virtual o es facilitarà la bibliografia necessària i, quan siga possible, els enllaços corresponents.

S'usaran els materials previstos en la guia original per a la docència presencial, completant-los, en el cas que fóra necessari, amb vídeos, textos, articles, enllaços a materials diversos, presentacions, locutades o no, documents amb activitats i treballs/projectes a desenvolupar, i models que servisquen de guia i orientació per a elaboració de treballs o informes.

En les sessions de tutoria establides, el professorat estarà disponible per a consultes dels seus alumnes, per via no presencial/online. Si fóra necessari, s'establiria una hora de tutoria setmanal grupal voluntària per videoconferència en l'horari especificat prèviament pel professor.

Si fóra necessari, per circumstàncies sanitàries, modificar les condicions de desenvolupament de la matèria d'una modalitat híbrida a una modalitat totalment a distància, s'utilitzarien els recursos disponibles (aula virtual, Blackboard Collaborate o altres), prioritzant el desenvolupament de sessions síncrones amb l'alumnat en l'horari especificat per a la presencialitat del grup.

4.- Avaluació

El sistema d'avaluació és el recollit en la guia docent original. Es mantenen els requisits i evidències allí establerts, així com el seu pes relatiu en la qualificació final de l'assignatura. En la segona convocatòria les activitats incloses en el portafolis continuen considerant-se no recuperables.

Si fóra necessari modificar la dinàmica docent a causa d'una situació de regressió sanitària que fera que les autoritats acadèmiques substituïren el sistema d'examen presencial per examen online, la prova final escrita recollida en la guia docent es duria a terme mitjançant l'Aula Virtual de la universitat, com una tasca pujada a la web de l'assignatura en la data i hora estipulada per a la seua realització, havent de ser descarregada per cada alumne en el seu ordinador personal, emplenada i pujada de nou a l'aula virtual en el temps estipulat. En aquest cas, la prova final escrita estaria integrada entre 4-5 preguntes obertes d'un cert nivell d'exigència, en poder-se realitzar amb tots els materials de què dispose l'alumne (p.e., aplicació, anàlisi, comparació, integració, valoració, judici) relatives a casos/situacions/exemples sobre els coneixements i activitats d'aprenentatge desenvolupats en la matèria. Si algun estudiant no disposara dels mitjans per a establir les connexions pertinents i accedir a l'aula virtual, o bé si es produïra en el desenvolupament del mateix un error de connexió atribuïble a sobrecàrrega o caiguda de la xarxa/aula virtual, hauria de contactar amb el professorat per correu electrònic de manera immediata per a comunicar-li aquesta qüestió, perquè aquest poguera oferir una alternativa -examen oral, o bé examen escrit en un altre moment-, sempre que es pogueren comprovar els problemes de sobrecàrrega/caiguda de la xarxa/aula virtual en el període de realització de l'examen.

5.- Bibliografia

Es manté la bibliografia de la guia original. Si fóra necessari, per circumstàncies sanitàries, modificar les condicions de desenvolupament de l'assignatura d'una modalitat híbrida a una modalitat totalment a distància, es faria ús de materials propis proporcionats pel professorat, anotacions i transparències amb informació complementària, així com per articles disponibles en obert o en les bases de dades que té subscripta la UV (requereix VPN).